

FREUDCULUK VE PSİKANALİZ BİLİM DEĞİLDİR

Doç.Dr.Selçuk ALSAN

“**B**ütün kargalar siyahtır” bilimsel bir önermedir. Buna karşı “uzayda hayat vardır” bilimsel bir önerme değildir. Çünkü 1. önerme belki bir gün reddedilebilir (birgün beyaz bir karga görülebilir), ikincisi ise reddedilemez çünkü uzayda hayat olmadığı kanıtlanamaz. Avusturyalı epistemolog (bilim sorunlarını inceleyen felsefeci, bilgi kuramcısı) Karl Popper’in dediği gibi “**yanlışlığı kanıtlanamayan bir önermenin doğru kabul edilmesinin tehlikesi**” vardır. Freud’un aksiyonları bu türdendir: “Rüyalar bilinç altına erişme yollarıdır.” Bunun aksini kanıtlamak olanaksız olduğu için bu önerme Kırmızı Şapkalı Kız’dan daha bilimsel değildir. Bir diğer deyişle, aksi kanıtlanmadığı için, doğru diye öne sürülen yanlış bir önermeyi, bazıları doğru kabul edebilir. Oysa aksi kanıtlanamayan şeyler bir olasılıktan öteye geçemez. Bilim ise olasılıkları gerçek diye kabul edemez. Ancak olasılıkların gerçek olduğuna dair kanıtlar elde edilirse öneri bilimsel nitelik kazanır. Örneğin uzayda hayatın olmadığı kanıtlanamayacağı için, uzayda hayat kanıtı bulunmadığı sürece “uzayda hayat vardır” önerisi bir olasılık olarak kalacaktır ve bilimsel nitelik taşımayacaktır. Bu, şu olaya da benzemektedir: A’nın katil olduğu bir gerçek değil bir şüphedir, ancak A’nın katil olduğuna dair pozitif bulgular elde edilirse bu aksiyom gerçek haline gelir. Freudism bir varsayımdan öteye geçmemiştir, çünkü ne rüyaların bilinç altıyla ilişkisi olduğu, ne de bunun aksi (rüyaların bilinç altıyla ilişkisinin olmadığı) kanıtlanabilmiştir. Bu reddetme (refütasyon) kavramının bilimle ilgisini son bir örnekle açıklığa kavuşturalım:

Bir A teorisi ileri sürülmüş olsun. Elde A’nın yanlış olduğunu kanıtlayabilecek en az bir metod olması gerekir. Çünkü o zaman bir başka B bilim adamı, A’ya karşı olan yöntemleri kullanarak A’nın yanlışlığını kanıtlayabilir. A’nın kendi teorisi lehinde bulunduğu kanıtlar yanıtıcı olabilir. Demek ki bir önermenin bilimsel olabilmesi için onu çürütecek bir yolun da olması gerekir. Bu durumu şu örnek açıkça belirtmektedir:

A ve B gibi iki gladyatör dövüşüyor. Fakat yalnız A’nın elinde kılıç var, B’nin elinde kılıç yok. Dövüşü A’nın kazanacağı başından bellidir ve bu. A’nın daha kuvvetli olduğunu göstermez. B, bilim adamının elinde, A’nın teorisini yıkacak bir yöntem olanağı yoksa, B, kılıcsız gladyatör haline gelir. A’nın teorisi yanlış bile olsa, A haklı, B haksız gibi görülecektir.

Bilinçaltı bir ölçme sistemi içinde hapsedilmeye izin veremez.

Bir metod nasıl var olmayabilir? Basit bir örnek: Bütün okyanusları karış karış arayacak bir yöntem bulabilir misiniz? Tabii ki hayır, o zaman biri çıkıp Okyanus’larda deniz canavarları olduğu teorisini ileri sürebilir, birkaç denizcinin hayalperestliğine bağlı birkaç kanıt da bulabilir. Fakat aksi kanıtlanamayacağı için bu teori asla bilimsel olamaz. Freud’un teorileri de deniz canavarları gibiydi: Rüyaların, bilinç altıyla ilişkisi olmadığını kanıtlayın bakalım!

Psikanalizin kurucusu Sigmund Freud, birçok kez psikanaliz’in bir dünya görüşü veya ideoloji olmayıp, psikolojinin dalı olan bir bilim olduğunu ileri sürmüştü. Ona göre psikanalizsiz bir bilim çok eksik sayılırdı. Ayrıca psikoloji ve biyoloji diye iki ayrı bilim olmadığına inanıyordu. Freud, dinin toplumu etkilemesine şiddetle karşı çıkmış ve şöyle demişti:

“Bilimsel düşünce ve mantığın zamanla insan ruhunda diktatörlüğünü kuracağını umuyorum.” Ne yazık ki, bilime bu kadar inanan bu doktor, görüşlerini kanıt olmadan gerçek diye kabul ettirdi.

Freud, bilimsel kariyerine biyolojide araştırmalar yaparak başladı. İlk çalışması, yılan balıklarının erbezleri üzerineydi. Sonra mikroskopla nöronları inceledi. 29 yaşında Paris’te Charcot ile karşılaştıktan sonra mikroskopu terketti ve klinikçi oldu.

Psikanalizin Temel Kuramları

- Ruhumuzun derinliklerinde hayatımızın bütün olaylarını kaydeden bir “**bilinçaltı**” bulunur; burada cinsellik büyük yer tutar.
- **Bilinçaltına direkt olarak varılamaz:** Psikanaliz seanslarında bir divana uzanan hasta, doktora bilinçaltını açar.
- **Hastanın serbest çağrışımlarla aklına her geleni söylemesi ve rüyalarını anlatması psikanalist tarafından yorumlanır:** Böylece hasta kendi ruhunu daha iyi anlar, daha dengeli bir kişiliğe kavuşur.

Freud, psikanalizi bir bilim disiplini, ruhsal olayları incelemek için bir araştırma yönetimi ve nevrozların tedavisi için bir araç olarak kullandı. Psikanalizi-

zin pozitif bilimlerle aynı yolu izlediğini ileri sürdü: El yordamıyla ilerlemeler ve gerekirse gözlem sonuçlarına göre değiştirilen varsayımlar. Bu görev için gerekli özellikler sabır, eleştirel akıl, dürüstlük ve açıklıktı. Fakat hemen arkadan Freud'un şunu yazdığını görüyoruz: "**Psikanaliz, deneylerin araştırma-ya sağladığı yardımlardan vazgeçmelidir.**" Bu, daha önce söyledikleriyle çelişmektedir.

Freud bilimsellik istemesine karşın, bilimsel temellerden yoksun ifadeler kullanmıştır: "İtkiler (pülsiyon'lar = bir etkinlikte sona eren ruhsal veya bedensel gerginlikler) teorisi bizim mitolojimizdir; çünkü itkiler mitlere benzer, kesinlikten yoksun ve soyutlamalara yatkındırlar." Freud herkese, ne kadar şaşırırlarsa şaşırırlar, anlattıklarından şüphe etmemelerini söylüyordu; çünkü bu sonuçlar nesnel ve ayrıntılı bir inceleme sonucuydu.

Nesnel? Ayrıntılı? Bunlar bir çalışmanın doğru olduğunun kanıtları sayılabilir mi? Aynı Freud içtenlik ve saflıkla şöyle yazıyordu: "Hastaların başına gelenler roman gibi okumak içindir ve tek eksikleri bilimselliğin mühürüdür". Asistanı Jung'a ise şu itirafta bulunmuştu: "Çalışmalarına duyduğum ilgi, onların kanıtlara dayandırılması zorunluğunu karşısında zayıflıyor". Modern bir araştırmacının böyle şeyler söyleyebileceğine inanabilir misiniz?

Freud genelleme yapmaktan kaçınmazdı: Teorilerini ancak birkaç hastada yaptığı gözlemler üzerine kurmuştur (bir araştırmacı için affedilmeyecek bir hata). Ernest Jones onun biyografisini yazarken, bu özelliği "dahiyane" diye nitelendirmişti. Sayılara dargın olan bu "dahi", istatistik analizden de hoşlanmıyordu. Ola ki, başarısız olduğu tedavilerin ortaya çıkmasından çekiniyordu. Yine teorilerinden öylesine emindi ki, onları kanıtlamaya yanaşmıyordu. Fakat şu önermeleri nasıl kabul edilebilirdi; "İnsanlar ruhlarının derinliklerinde daima ilkel bir babaları olduğuna ve onu öldürdüklerine inanmaktadır" veya "insanlar kendi ölümlerine inanmazlar, çünkü bilinçaltında herkes ölümsüz olduğuna inanır".

Avusturyalı epistemolog (bilim kuramcısı) Karl Popper, Freud'un psikanaliz ve Adler'in "aşâğılık duygusu" teorilerini "eski efsaneler" olarak nitelendirdi. Einstein'ın görecelik teorisi ise, deneyle kanıtlanmıştı (Güneş'e yakın yıldızların Güneş'ten uzaklaşır gibi görüldüğü bir güneş tutulması sırasında görüldü) "Gözlem beklenen sonucu vermezse, teori reddedilir". Aslında gerçek şuydu: Teori buna rağmen doğru olabilirdi. Böylece ünlü, "**teori reddetme**" kriterleri doğdu. **Bir disiplinin bilimsel sayılabilmesi için "reddedilebilir, fakat reddedilmemiş" olması gerekirdi.** "Reddedilebilir" sözcüğü, o teoriyi reddetmek için kullanılabilecek metotlar bulunması gerektiğini vurguluyordu. Yani teoriyi reddetme yolları açık olmalıydı ki, biri onları kullanarak teoriyi çürütebilirdi. Yeni bir teori ileri sürüldüğünde onu doğrulayan değil, reddetmeye çalışan araştırmalar en verimlileridir. Mahkemede de suçun işlenmediğini kanıtlamak, işlendiğini kanıtlamaktan daha fazla ağırlık taşır.

Psikanaliz gibi bir teori nasıl reddedilebilir? Bu teorisin zayıflıkları bir bir sayıldığında, karşı taraf "fakat yasak bölge olan bilinçaltı söz konusudur" diyerek sonuçları deneye vurmaktan kaçınmaktadır. Çünkü, bilinçaltı yalnız psikanalistlerin "girebildiği" görülmesi yasak ve olanaksız bir bölgedir.

Freud'un şu sözlerini örnek verelim: "**Fetişizm** denen cinsel anormallikte hasta, cinsel eşinin bazı organlarına (saç, ayak vb.) veya giysilerine (eldiven, ayakkabı, çizme, deri giysiler, çorap, külot, korse, sütyen vb.) tapar. Fetişi görünce ve özellikle koklayınca cinsel heyecan duyar ve ancak onunla doyuma ulaşabilir".

"Fetişist, kadınların penis'siz olduğuna inanmak istemez çünkü bunu kabul etmek kendisinin de hadim edilmesini (kastasyon) gündeme getirir". Fetişizm, putçuların animist (canlı) tapınmalarıyla ilgili değildir. Fetişizm'de cinsel obje'nin yerini genellikle cinsel anlamı olmayan bir cisim almıştır. Bu şekilde bir fetişist, kadın ayakkabılarını biriktirebilir. Freud'un yukarıdaki teorisinin aksini ispat etmek olanaksızdır. O halde Popper'e göre bu teori bilimsel değildir. Freud'un birçok diğer görüşleri de böyledir.

Ödipus kompleksi: Sofokles'in Kral Ödipus trajedisinde, oyunun kahramanı Kral Ödipus, babasını öldürür ve kendi annesiyle evlenir. **Freud'a göre küçük oğlan çocuklar annesine cinsel istek duyar ve babasını öldürmek ister.** Bu kompleks hayat boyu devam eder. Freud'a göre Ödipus kompleksi bütün nevrozların (delilik sayılmayacak hafif ruh hastalıkları) çekirdeğini oluşturur ayrıca ahlâk, toplum ve sanat alanlarındaki yaratıcılığın da temelinde bulunur. Freud, "Ödip adını iyi seçmemiştir çünkü trajedide Ödip babasını bilmeden öldürür, Ödipus kompleksi psikanalizin temel kavramıdır. Freud bunu insanın en değerli keşiflerinden biri olarak nitelendirmişti. Freud'a göre Ödipus kompleksini ka-

Atalarımızın deneyimlerinin belleğimizdeki artıkları

bul veya reddetmek psikanaliz yanısı olanları ve olmayanları ayırt ettirir (Küçük kızın babayı arzulasması ise Electra kompleksidir).

Gelgelelim ki Ödipus kompleksi reddedilemeyen, yani yanlışlığı kanıtlanamayan bir kavramdır. Bir psikanaliste çocukta cinsel istek ve ebeveynini öldürme isteği olmadığını söylerseniz size şu yanıtı verecektir: "Siz çocuğun bilinçli hayatına bakarak karar veriyorsunuz, bilinçaltına değil". Yine bir psikanaliste çocuk, ebeveyni arasındaki yakınlıktan değil, onların birbirini sevmemesinden etkilenir dersiniz, yine aynı yanıtı alırsınız. Peki, içine girilmeyen ve deney yapılamayan bir alansa, bilinçaltı nasıl bilimsel bir kavram olabilir? Aslında bilim bilinçaltına giremiyor, bilinçaltının da bilimde yeri yoktur. Bir hastanın söylediklerini her psikanalizin özel bir şekilde kendine göre yorumlarken, hastanın bilinçaltı bunlardan hangisidir? Psikanalizin, hastanın bilinçaltına gerçekten girebildiğini kanıtlayabilir mi? Baştanberi açıkladığımız gibi bunun aksi de kanıtlanamaz ve tabii Freud'cular bundan yararlanmaktadır.

Yalnız bir noktada Freud'un söylediğinin aksi kanıtlanabilmiştir. **Freud, Ödipus kompleksi evrenseldir demiydi. Antropolog B. Malinowski, Yeni Gine Trobriand Adaları'nda bunun yanlışlığını kanıtladı.** Bu adalarda ailede yalnız anne vardır; babanın otorite görevlerini anne ve annenin erkek kardeşi yüklenmiştir. Baba, çocukları için sevecen bir arkadaşır. Tabii ki, bu durumda Ödipus kompleksi yoktur. Oysa bu adalarda da nevrozular vardır. Ancak bu çok güçlü eleştiri Freud'cuları etkiledi mi sanıyorsunuz? Asla, çünkü "Ödipus kompleksi maddi hayatın değil, bilinçaltının bir geçiğidir" dediler. Modern psikanaliz, böylece köşeye sıkışınca, öz babanın yerine "sembolik baba" diye bir kavram getirdi. Peki ama sembolik baba (baba yerini tutan biri, örneğin dayı, amca vb.) çocuğun annesi ile cinsel bir ilişki içinde değildir ki, çocuk onu niye öldürmek istesin? Psikanalizin Geza Roheim, Trobriand Adaları eleştirisine karşı garip bir savunma ileri sürdü: "Çocukların davranışlarını incelemek yetmez, bilinçaltının ışığında bu bölgenin masallarını, efsanelerini ve folklorunu da incelemek gerekir." Bir kez daha bilinçaltının yanılmayacağı ileri sürülüyordu. Aslında Freud, Ödipus kompleksinin yalnız evrensel değil ebedi olduğunu da söylüyordu. Bu kompleksin "toplumun ortak belleğinde" yerleştiği ve buradan kazanamayacağı öğretiliyordu. Ne olduğu belirsiz bir kavram. Kuşkusuz Freud'un hayali çok genişti.

İnsanlığın Başlangıcı

Freud'a göre ilkel insanlarda baba bir diktatördü, bütün kadınları kendine saklıyor ve rakip saydığı oğullarını öldürüyordu. Bu oğullar babalarını öldürmek üzere birleştiler. Freud "bütün insanların bilinçaltında bu ilk cinayetlerden kalma suçluluk duyguları vardır" diyordu. Bu suçluluk, Ödipus kompleksi ve hadim edime korkusu (kastasyon anksiyetesi) şeklinde belirliyordu (Kastrasyon

endişesi: Küçük oğlan'ın penis'ini kaybedeceği korkusu, kızların ve kadınlarınsa onu kaybetmiş olmalarından doğan sıkıntı). İşte nevrozların nedenleri!

Etnoloji (ırklar bilimi), Freud'un bu söylediklerini yalanladığı zaman Freud rahatsız olmadı, yanıtı şuydu: "Ben etnolog değil psikanalistem. Etnolojiden gerek duyduğum verileri almaya hakkım vardır". Basit değil mi?

Etnologlara ek olarak **biyologlar da freudizm'e sert davrandılar.** Fakat Freud onlara da aynı şekilde karşı koydu. Freud'un "insanlığın şafağında bugüne bazı ruh halleri kalmıştır" iddiası, biyologlara göre tamamen çarpıtılmış bir Lamarck'çilikti. Freud kazanılmış psikik karakterlerin kalıtsal olduğunu ileri sürüyordu (dikkat edilirse Freud'un yanlışlığı ruh hastalıklarının değil, kazanılmış psikik karakterlerin-suçluluk duygusu gibi - kalıtsallığını ileri sürmesidir). Freud "atalarımızın deneyimlerinin artıkları toplumsal bellekle bize kadar ulaşmıştır" diyor ve şu inanılmaz iddiayı ortaya atıyordu: "Bazı kültürel özellikler, ağızdan ağıza geçen değil, kalıtsal örf ve âdetlerin sonucudur". Açıkcası **Freud, örf ve âdetlerin genlerle gelecek nesillere geçtiğini ileri sürüyordu.** Hangi kanıtla? Hiçbir kanıt yoktu. Freud durmaksızın devam ediyordu: "Bugünkü biyoloji, kazanılmış karakterlerin kalıtsal olabileceğini inkâr ediyor (bu sözlerden sonra geçen 100 yılda biyolojinin bu görüşünün doğruluğu kesinleşmiştir), fakat biyolojik evrimi açıklamak için bize göre kazanılmış karakterlerin kalıtsal olabileceğini kabul gerekiyor". Kendisi de kabul ediyordu ki, bu sonuca yalnız "psikanaliz sırasındaki gözlemleriyle" varmıştı ve şöyle devam ediyordu: "Bize göre bu kanıtlar yeterlidir. Aksi halde psikanalizi inkâr etmemiz gerekir. Burada çürüt gerekiyor". Öğrencisi Jung'a göre, Freud daha da ileri giderek rüyaları toplumsal bellekteki eski anılarla yorumlamaya başladı.

Freud "Seksüalite teorisi üzerinde üç deneme" kitabının önsözünde bir yandan psikanalizin bilimsel yöntemlere uyması gerektiğini söylüyor, bir yandan da "psikanalizi tezlerinin biyoloji ile çeliştiği noktalarda bu tezleri bırakmayacağını" yazıyordu. Açıkcası **bilimsel yöntemi işine geldiği yerde kullanıyor, işine gelmediği yerde reddediyordu.**

Freud, **Lamarckizm ile psikanaliz arasındaki ilişkiye** o kadar önem veriyordu ki, öğrencisi Ferenczi'ye bu konuda ortak bir kitap yazmayı teklif etmişti; bu, "psikanalizin en üst başarılarından biri" olacaktı. Lamarck, kazanılmış karakterlerin kalıtsal olabileceğini ileri sürmüştü. Örneğin zürafanın uzun boyunlu oluşu, yapraklara yetişmek için boyunun giderek uzamasından ve bunun kalıtımla gelecek kuşaklara geçmesinden idi. Lamarckizm, Darwin'den sonra yıkıldı. Darwin'e göre zürafanın uzun boyunlu oluşu, kısa boyunlu zürafaların ortama uyamarak ölmesinden ve uzun boyunlu zürafaların hayatta kalmasından idi. **Lamarckizm, yanlışlığı anlaşılacak, 1930'dan sonra tamamen unutuldu.** Freud, Lamarckizm'i psikik karakterlerin kalıtsal oluşunu kanıtlamak için kullandı. Bugünkü psikanalister,

Freud'un tarih öncesi döneme ait görüşlerinin yanlışlığını kabul etmekle birlikte, bilimin kendilerine karşı çıkışını Freud'un "yanlış anlaşılmasına" bağlamaktadırlar: "Freud metaforlarla (eğretileme) konuşmuştu" demektedirler.

Çocuk Cinselliği

Psikanalizin önceliklerden sağlam olmayan bir diğer "biyolojik" temel direği "**seksüel kimya**" **hipotezidir**; buna göre cinsellikle ilgili kimyasal maddeler bütün vücutlarda doğuştan beri bulunur ve cinsel itkileri (pülsiyon) yaratır (gerçekte püberteden önce erkeklik ve kadınlık hormonları yok denecek kadar azdır. Erişkinlerin hepsinde de yoktur). Psikanalize göre seksüel hayatın bozuklukları nevrozları, en büyük kültürel yapıtları, tarımı ve daha birçok şeyi yaratmaktadır.

Freud her yerde cinsellik görmekte suçlandı. O da bunlara "bu gibi gerçekleri duymak insanların hoşuna gitmiyor" diye yanıt veriyordu. 100 yıl önce insanlar cinsel organlardan ve anüs'den söz edilmesinden utanıyordu. Bugünse utanç söz konusu değildir. Bugün Freudizm'in eleştirilmesi moral değil, bilimsel açıdandır. Seksolog Gerard Zwang, **Freud'un Heykeli** (La Statue de Freud, R. Laffont, 1985) adlı şahane eserinde, Freud doğmasını yıkmakta ve şöyle demektedir:

"Cinsel bağ, insanlar arası ilişkilerin ne modeli, ne de en önemlisidir".

Freud, alışılmışın aksine cinselliği zaman ve uzay içinde genişletmiştir. Cinsellik ilk çocukluk döneminde başlar ve tüm bedeni kapsar. Freud için vücudun her noktası cinsel uyarıya elverişlidir (bu da yanlıştır; tıbbî olarak vücudun ancak bazı noktaları - dudaklar, göğüsler, cinsel organ - cinsellikle ilgilidir. Freud'a göre çocukta bile değişik organlarca salgılanan bir kimyasal madde - hâla ne olduğu meçhuldür - bütün bedene dağılarak itkilere neden olur.

Freud'a göre çocuk cinsellikte 3 safhadan geçer;

1) **Ağız safhası (oral dönem):** Dudak ve yanaklar cinsellik kazanmıştır; çocuk meme emmekten ve besin almaktan cinsel bir zevk alır.

2) **Sadik-anal safha:** Dışlerin çıkması, kasların kuvvetlenmesi, çocuğun idrar ve dışkı çıkarmak veya tutmaktan cinsel zevk alış.

3) **Fallik safha:** Penis ve klitoris'in gelişmesi. "Jenital" denen 4. bir safha buluştan sonra belirir.

Asla deneysel olarak kanıtlanmayan bu varsayımlar, bugün bile psikanalistler ve hatta halk tarafından benimsenmektedir. Çünkü Freud onları varsayımlar değil, itiraz kabul etmez gerçekler olarak tanıtmıştı.

Psikanalistlere bütün vücut hücrelerince yapılan bir cinsel hormon olmadığını anlatamazsınız. Freud'un şu cümlesi ne kadar gariptir: "Cinsel salgı bezleri cinsellik demek değildir". Ağız çevresin-

de cinselliğin de anlamı yoktur, ağızdan hiçbir hormon salgılanmamaktadır. Fakat Freud ısrarla "bebek, meme emerken öyle zevk alıyor ki, bu ihtiyacının seksüel olduğu kendindir" diyor (açken karnı duyurulan bir insan bundan zevk almaz mı, Freud haklıysa lokantaların levhalarını indirip yerine başka bir isim asmak gerekmez mi?).

"Çocukluk cinselliği kavramı en, ufak bir bilimsel temele dayanmamaktadır". Zwang kitabında bu kavram için "**Freudizm'in en yanlış yorumlarından biri**" demiş ve şöyle devam etmiştir: "**Yeni doğmuşta veya süt çocuğunda en ufak bir cinsel arayışa rastlanmamıştır.**" Yeni psikanalistlerden Gerard Mendel ise, gerçeği kabul edecek cesareti göstermiş, "**Psikanalizi yeniden ziyaret**" adlı kitabında şöyle yazmıştır: "**Psikanalizin dayandığı iki biyolojik temel (kazanılmış psişik karakterlerin kalıtsal oluşu ve seksüel kimyanın genişletilmesi), biyolojinin gözünde iki büyük yanlışlıktır.**" G. Mendel, Freud'un içgüdüler teorisini eleştirirken "**yaşlandıkça kurgularla sarhoş bir beyinden çıkma**", "**düşsel evrenbilim**", "**felsefi-gizemci ütopya**" gibi kavramlardan söz etmektedir.

Artık psikanalistlerin dogmalarının yıkıldığını görmeleri ve kendi kendilerini feshetmeleri gerekmez mi? Ne yazık ki, hayır! Mendel, yazdıklarına rağmen psikanalize inanmakta ve şöyle demektedir: "**Psikanaliz, biyolojik kökenleri yanlış olan bir teoriye dayalı, nispeten memnunluk verici bir uygulamadır. Ayakta durmaktadır, fakat hayalet ayaklar üstünde.**" Mendel yeni yollar açarak psikanalizi "**kurtarmak**" istemektedir (demek ki yıkılıyor). Örneğin erişkin nevrozlarının nedenlerini çocuklukta aramak ve çocuğun ruhsal gelişme evreleri ile bir organik faktörün (Freud'a göre cinsellik, Mendel'e göre zevk) ilişkisi. Mendel, Freud'un temel kavramlarının saçmalığını gösterdikten sonra bunların Freudizm'in yararsız uzantıları olduğunu, Kimera'nın (olmayacak düş) gövdesinin canlı kaldığını ileri sürmektedir. Şerefini kurtarmıştır ya psikanalizcilerin, ne olursa olsun.

Psikanalistlere göre, biz psikanalize inanmayanlar "**direnç gösteriyoruz**". Kendi bilinçaltımızdaki sorunları çözemediğimiz için psikanalize karşı direniyoruz. Kısacası psikanalize inanmayanların psikanaliz yaptırmaya ihtiyacı var. Freud, öğrencisi Jung'a şöyle demişti: "**Bizim bilimimize inanmayanlar psikanaliz yaptırmadığı için direnç gösteren hastalara benzemektedir.**" Yıldız falına inanmıyor musunuz? Nedeni açık; gelecekte korkuyorsunuz. Psikanalize karşı mı koyuyorsunuz? Tabii, delisiniz de ondan. Teşhis kolay da tedavi uzun sürüyor: 3-4 yıl. Psikanaliste göre psikanalize karşı çıkış bile onun doğru olduğunun kanıtıdır. Kuyruğunu ısırın yılan örneği bir mantık, psikanalizi fethedilmez kale duruma sokmaktadır. Psikanalistin muhalifleri karşısındaki sonu gelmez soğukkanlılığı şöyle özetlenebilir: "**Yazı: ben kazandım, tura: Sen kaybettin**".

Yine de psikanalizin "**dahiyaneye**" yönlerini görebilmeliyiz. Biri çıkıp da Saddam'la Bush arasındaki anlaşmazlığın Keops piramidinden kaynaklandığını

TEKNOLOJİ VİTRİNİ

HAZ: GÜRKAN ÖZTÜRK

GÖZÜNÜZÜ KAMERADAN AYIRABİLİRSİNİZ

Bu yeni kamera sehpa ile amatör kameramanlar çok daha rahat çekim yapabilecekler. Geniş ve rahat hareket yeteneği yanında, üzerindeki küçük bir monitör sayesinde kameranın kaydettiği görüntüyü rahatca izleyebilirsiniz.

Böylece gözünüzü kameradan ayırabiliyorsunuz. Fiyatı 579 dolar.

İYİ UYKULAR

Bu cihazı yatarken çalıştırıyorsunuz, isteğinize göre yağmur ve şelale gibi dinlendirici efektlerle sizi rahatlatıyor. Böylece, etraftaki rahatsız edici gürültülerden de bir bakıma kurtuluyorsunuz.

DİJİTAL CETVEL

Bu cetvelin dijital göstergesi ölçtüğünüz uzunluğu çok hassas olarak gösteriyor. Fiyatı 20 dolar.

AVANTAJLI BİR KAMERA

Canon'un bu yeni video kamerası, fotoğraf makinelerine ait objektifleri kullanabiliyor. Böylece iki türlü masraf yapmıyorsunuz.

BİR YUDUM HAVA

Koşmayı, bisiklete binmeyi seviyorsanız bu tüp işinize yarayabilir. Oksijence zengin bir havayla doldurulmuş olan bu tüp, spor yaparken nefessiz kaldığınızda yardımınıza koşuyor. Fiyatı 13 dolar.

veya sinir hücrelerinin çalışmasının yağmur damlalarının büyüklüğüyle ters orantılı olduğunu ileri sürse, karşı çıkanlara "siz kendi psişizminizden kaçırıyorsunuz" diyemezdik. Psikanalistlerse kendilerini eleştirenlere böyle demektedir."

Günümüzün psikanalistleri bilimi eleştirmekte ve bilginlere "güçlerinin" nereden geldiğini sormaktadır.

Psikanalizin yeni savunucularından S.D. Kipman, psikanalizde "seziş gücü" ve "iman"ın öneminden söz etmektedir: "İman, araştırmacı için yedek bir kuvvettir". Kipman, "psikanaliz, düşünce ile fi-

zik bilimi arasındaki ilişkiye inanır; psikanaliz düşüncelerin kuantumlarına dayanır" demektedir. Hem kuantum fiziği, hem de psikanaliz, yörüngesi rastgele olan görülmez objelerle ilgilenmektedir. Her ikisinde de belirsizlik prensibi vardır. Maddenin çifte durumuna karşılık (dalga ve parçacık) ruhda da ikilik vardır: bilinç ve bilinçaltı. Acaba modern fiziğe de "maddenin psikanalizi" demek gerekecek midir?

Joel Dor, "Psikanalizin Bilimselliği" kitabında psikanalizin bilimle ilgisi olmadığını yazar. Psikanaliz bilim kulesine tirmansaydı oradan indirilecekti der.

Sciences et Avenir den çev.: Dr. Ergin KORUR